

Kardiolog Josef Veselka o epidemii: Situaci zvládáme výborně, politikům spíše navzdory. Může se stát, že na konci roku zjistíme, že mortalita byla v Česku nižší než jiné roky

- CZ24 News | 8. dubna 2020

ČESKO: Situaci zvládáme výborně, politikům spíše navzdory. Může se stát, že na konci roku zjistíme, že mortalita byla v Česku nižší než jiné roky, říká Josef Veselka.

Pro kardiologické pacienty jsou ohrožující stejné faktory jako u nakažených nemocí covid-19. „Jde o obezitu, kouření, vyšší krevní tlak nebo cukrovku,“ popisuje v rozhovoru šéf kardiologie motolské nemocnice Josef Veselka. Podle něj navíc nový koronavirus neohrožuje jen plíce. „Je to onemocnění, které nejčastěji postihuje trakt dýchacích cest a plic. Ale když se nákaza v těle rozjede, tak druhý orgán, který to odnese, je srdce,“ říká.

Na vrcholu pandemie podle něj zatím nejsme. Přesto je mírně optimistický. Je přesvědčený, že současná patová situace nebude trvat dlouho a že přinese snad méně obětí, než se obáváme.

Jaká je dnes situace v největší české nemocnici?

Pokud vím, tak máme šestnáct pacientů covid-19 pozitivních a snad nikdo není ve vyloženě špatném stavu. Ze šesti tisíc zaměstnanců jich je dle mých informací deset pozitivních. Kdybych tato čísla slyšel před dvěma týdny jako odhad dnešní situace, připadalo by mi to skvělé. Takže zatím je to velmi dobré.

Všichni dnes sledujeme křivku s nárůstem počtu úmrtí. Jak daleko jsme od vrcholu?

To nedokážu odhadnout, nejsem statistik. Ti tomu rozumí víc. Jsem jen poučeným spotřebitelem těch samých dat, která mají k dispozici ostatní. Asi ještě na vrcholu zdaleka nejsme, ale zatím se to vyvíjí dobře. A když se podíváte na spektrum těch, kteří na covid-19 bohužel zemřeli, tak je to spektrum normálně umírajících lidí. Samozřejmě tam jsou i mladí a bez symptomů vážných chorob, ale ti umírají i mimo pandemii. Mě mrzí to, co slyšíme v médiích, i když v poslední době se to už formuluje opatrněji. Že tolik a tolik lidí zemřelo na nemoc covid-19. To není pravda. Velká většina z nich měla v diagnóze toto onemocnění, ale zároveň tam měli cukrovku, ischemickou chorobu nebo třeba chřipku. Takže správněji je říkat, že zemřelo tolik a tolik lidí s nemocí covid-19.

Jde o respirační onemocnění. Co to odborně znamená pro kardiologa?

To bych si dovilil opravit. Je to onemocnění, které nejčastěji postihuje trakt dýchacích cest a plic. Ale když se nákaza v těle rozjede, tak druhý orgán, který to odnese, je srdce. Další na řadě jsou pak ledviny. Ale z těch, kteří mají nemoc tak vážnou, že virus zasáhne srdce, jich nepřežije už padesát procent.

Takže ta souvislost s kardiologií?

Máme hodně podobnou věkovou strukturu pacientů. Nejohroženější jsou senioři, jak se dobře ví. To riziko poprvé vyskočí po padesátce a pak se zhruba s každou další dekádou ztrojnásobuje. Většina nemocných trpí celou řadou onemocnění, podobně jako starší pacienti na naší klinice. A máme i stejné rizikové faktory: obezitu, kouření, vyšší krevní tlak nebo cukrovku.

Co znamená pandemie pro nemocnici jako Motol či pro vaši kliniku? Ohrožuje to „běžné“ pacienty?

Upřímně řečeno, kdyby i v době pandemie dostávali všichni pacienti stejnou péči, tak by to o kvalitě zdravotnictví nevypovídalo moc dobrého. Protože my samozřejmě museli běžný provoz velmi výrazně omezit. To se nutně projeví negativně. Odložily se výkony, které nazýváme plánovanými, s výjimkou onkologických onemocnění. U nás na kardiologii nadále provádíme jen akutní výkony, léčíme velmi mladé pacienty a pak ty, kde prodlení znamená neúměrné riziko. Třeba pacienty s aortální stenózou, kde na čekacím listu umírá přibližně jedno procento pacientů měsíčně. Ale vše ostatní jsme pozastavili. Můj odhad je, že motolská nemocnice jede na padesát procent. Paradoxně máme v tuto chvíli méně práce než jindy. Kéž to tak zůstane.

Jak klinika funguje prakticky?

Zaměstnance jsem rozdělil víceméně napůl, střídáme se. Jedna půlka má vždycky home office, to proto, že kdyby se stalo něco nečekaného jako třeba na kardiologii v Pardubicích a lidé v práci by museli do karantény, tak aby byla k dispozici ta druhá parta. Já jsem jediný, kdo chodí do práce s oběma, protože mi to tak vyhovuje.

Takto se chystala Fakultní nemocnice v Motole na pacienty s koronavirem:

Nemají to lepší ti, kteří se dnes nudí doma u televize nebo knížky?

Právě že ne. To je také důvod, proč na mě ta dnešní situace nijak zvlášť nedoléhá. Mám zachovaný svůj běžný rytmus. Samozřejmě není moc příjemné sledovat zprávy, ať už z těch zemí a míst, kde je situace výrazně horší, ale i z Česka. Já normálně politiku moc nesleduji a zarazilo mě, jaký je ohromný rozdíl, když mluví někdo jako profesor Prymula nebo třeba profesor Dušek z Ústavu

zdravotnických informací a statistiky nebo profesor Beneš z infekce na Bulovce a když tam promluví chlap v červeném svetru. Ve mně to velmi prohloubilo skepsi k profesionálním politikům.

Lékaři často kritizují jak politiky, tak i manažery zdravotních zařízení. Hlavním důvodem byl nedostatek ochranných pomůcek. Zanedbali situaci?

Roky v nemocnici pozoruji, jak tu chodí auditoři a třeba mě zastaví a říkají: „Pane doktore, pozor, vy máte ty léky v košíčku červené barvy, ale měly by být v košíčku modré barvy.“ Nebo mě zkoušejí z toho, kde je nejbližší hasicí přístroj. Nic z toho kvalitu lékařské péče nezvyšuje. Ale myslel jsem si, že systém je aspoň nastavený tak, že funguje. Ale pak začne krize a já zjistím, že ve skladech sice jsou nějaké masky, ale deset let prošlé. Tak jaký to dává smysl? A začnou se vychvalovat politici, kteří odněkud roušky přivezou a seženou. Panebože, vždyť je to jejich práce! Ale nechci jen kritizovat. Pravda je taková, že Česká republika to zatím zvládá výborně. Jen to není díky politikům, ale proto, že jsme tu měli správného epidemiologa na správném místě. Není to vítězství systému, ale spíš šťastná náhoda.

Tím správným člověkem je plukovník Prymula.

Někdo říká plukovník, jiný náměstek ministra Prymula. Já říkám profesor Prymula. On je v Česku za velmi dlouhou dobu jediný lékař, kterému vyšel originální článek v Lancetu, druhém nejprestižnějším odborném časopise na světě. Po vědecké stránce je vedle doktora Pomahače asi nejúspěšnějším českým lékařem současnosti.

Štěstí bylo i to, že se pokoušel o politickou kariéru v někdejší straně Miloše Zemana, takže byl pro současnou politickou moc velmi přijatelný.

S tím souhlasím. Ale to je součást té souhry šťastných náhod. Samozřejmě netvrdím, že naše dnešní relativně dobrá situace je výsledkem práce jednoho člověka. Určitě tam mohou hrát roli další faktory, které neznáme a budou se určitě zkoumat. Podobně slušně je na tom Polsko a Slovensko, kde žádného Prymulu nemají.

Když jsme spolu naposledy dělali rozhovor, bavili jsme se tom, zda jsou maratony zdravotně rizikové. Všiml jsem si, že mezi atypickými pacienty s těžkým průběhem covid-19 je hodně maratonců. Může to mít nějakou souvislost? Třeba že příliš intenzivní běh oslabuje imunitu?

To by byla strašně divoká spekulace. Osobně si to nemyslím. Když se podíváme opět na spektrum běžně umírajících lidí, tak jsou asi tři náhlé smrti na 100 tisíc mladých lidí. Zkoumá se například mortalita vysokoškolských basketbalistů v USA. Ale jde o velmi malá, statisticky naprosto nedůležitá čísla. Stejně jako v případě Covid-19. Jen je to samozřejmě mediálně zajímavější. Je tam prvek neobvyklosti. Je v uvozovkách normální, když umře devadesátiletá paní, která má prakticky všechna onemocnění z učebnice vnitřního lékařství. Když umře někdo v osmatřiceti, je tam vždycky prvek záhady. Ale stejné případy máme i my na kardiologii.

Jak krize vyvolaná pandemií dopadne? Ptám se ne na odborně podloženou predikci, ale spíš na osobní pocit. Jaké bude Česko v dubnu 2021?

Ono nic jiného než pocity moc použít nejde. Jde o novou nemoc, o které nám stále chybí dostatek informací. Takže to očekávání je spíš dáno nějakým vnitřním nastavením. A já to mám nastavené tak, že očekávám, že to dopadne dobře. Že se klidně může stát, že celková mortalita v Česku může být v roce 2020 dokonce nižší než loni nebo předloni. Budeme chudší, budeme si víc mýt ruce a budeme za sebou mít nepříjemnou, ale pro mnohé cennou zkušenost života v epidemii. Ekonomové nám jako obvykle vysvětlí, že přece všechno dopředu věděli a očekávali. A my ostatní budeme v zásadě v pohodě. Doufám, že to tak dopadne.